

การกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: ความชุก วิธีการจัดการปัญหา และพฤติกรรมเสี่ยง

Cyberbullying among Secondary School Students: Prevalence, Problem-solving and Risk Behaviors

วีรวิทย์ เลิศรัตน์อำรุงกุล

Weerarit Lertratthamrongkul

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อีเมล: Weerawit.ler@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) 9 กุมภาพันธ์ 2564

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 11 มีนาคม 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 13 มีนาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุก วิธีการจัดการกับปัญหาการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ และพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้งของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โดยใช้แบบสอบถาม พฤติกรรมการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนที่ประยุกต์จาก Cyber-Aggression Perpetration and Victimization Scale ร่วมกับการสนทนากลุ่ม กลุ่มละ 13-15 คน จำนวน 24 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 350 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สมการการถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อศึกษาพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงและส่งผลเชิงบวกต่อการถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ คิดเป็นร้อยละ 54.57 นักเรียนหญิงมีโอกาสถูกกลั่นแกล้งมากกว่านักเรียนชาย โดยรูปแบบที่มีการกลั่นแกล้งกันมากที่สุด คือ การนิทาผ่านสื่อออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 60.73 สาเหตุในการกลั่นแกล้งกัน ร้อยละ 42.86 มาจากการมีข้อพิพาทกันมาก่อนในพื้นที่จริง วิธีการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นนักเรียนใช้วิธีการปรึกษาเพื่อนสนิท คิดเป็นร้อยละ 80 และพฤติกรรมของนักเรียนที่เสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้ง คือ การรับเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์, การรังแกกัน, สื่อสังคมออนไลน์

ABSTRACT

This paper aimed to study the prevalence, the problem-solving method for bullying in cyber space and the risk behaviors for cyberbullying of secondary school students in Khon Kaen municipality area. Data were collected from grade 1-3 of secondary school students using a questionnaire asking about bully behavior of students in the cyber space. The questionnaire was applied from Cyber-Aggression Perpetration and Victimization Scale. There were 24 groups of focus group discussion, 13-15 members in each group with a total number of 350 members. Data were analyzed using descriptive statistics including percentage, mean, standard deviation and the multiple regression analysis were used to study risk behaviors that positively affected cyber bullying.

The result show, that in 54.57% of cyber space, the students were bullied, female students were more likely to be bullied than male students. The most common form of bullying was online gossip or 60.73%. The cause of the cyberbullying 42.86% was having a dispute before in the real area. Students' problem-solving method 80% was consultation with close friends, and Students' rise behavior of bullying was accepting friends through social media they did not know before with statistical significance at .01 level.

Keywords: Cyberbullying, Bullying, Social media

บทนำ

การกลั่นแกล้งกันเป็นปัญหาสำคัญที่พบได้ในนักเรียนและมีแนวโน้มที่จะรุนแรงเพิ่มสูงขึ้นในทุกประเทศทั่วโลก ซึ่งประเทศไทยมีสถิติการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียนสูงเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากประเทศญี่ปุ่น (กรมส่งเสริมสุขภาพจิต, 2563) การกลั่นแกล้งกันเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงในเยาวชนที่ส่งผลกระทบทั้งร่างกายและจิตใจ โดยรูปแบบของการกลั่นแกล้ง ได้แก่ การกลั่นแกล้งทางร่างกาย การกลั่นแกล้งทางสังคมหรือด้านอารมณ์ การกลั่นแกล้งทางคำพูด การกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ (เกษตรชัย และหิมา, 2557) และท่ามกลางกระแสสังคมในยุคประเทศไทย 4.0 จำนวนของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2563 มีจำนวน 52 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2562 จำนวน 1 ล้านคน เวลาที่ใช้ในการเล่นอินเทอร์เน็ต เฉลี่ย 9 ชั่วโมง 1 นาทีต่อวัน ซึ่งสูงเป็นอันดับ 5 ของโลก และเยาวชนไทยอายุระหว่าง 12-16 ปี ใช้เวลากับสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉลี่ย 4.80 ชั่วโมงต่อวัน (Datareportal, 2020)

การที่เยาวชนใช้เวลาไปกับสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าสังคมในชีวิตจริง แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของวิธีการสร้าง และรักษาความสัมพันธ์กับเพื่อนในสังคมออนไลน์ พื้นที่ไซเบอร์เปรียบได้กับส่วนหนึ่งของชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชาญวิทย์ พรพดล (2561) ที่พบว่าเยาวชนไทยอายุระหว่าง 12-16 ปี ร้อยละ 55.90 มีคนที่รู้จักมาก่อนเป็นเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ 6.40 เคยแชท หรือนัดพบกับคนแปลกหน้า และร้อยละ 65 เคยให้เพื่อนยืมสมาร์ตโฟน จึงมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดรูปแบบของการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ (Cyberbullying) แทนการกลั่นแกล้งกันทางกายภาพที่เป็นการทำร้ายกันตัวต่อตัว หรือการทำร้ายกันซึ่งหน้า เนื่องจากพื้นที่ไซเบอร์มีความเป็นนิรนาม มีต้นทุนที่ต่ำ ข้อมูลกระจายออกไปในวงกว้าง จึงนิยมใช้เป็นฐานในการทำร้ายผู้อื่นให้รู้สึกถูกคุกคาม ถูกข่มขู่ ถูกดูหมิ่น ให้ได้รับความอับอาย หรือให้ได้รับความทุกข์ทรมาน ด้วยการเขียนข้อความ หรือการใช้ เสียง วิดีโอ ภาพนิ่ง ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ถึงผู้ถูกรบกวนโดยตรง หรือทางอ้อมผ่านช่องทางออนไลน์ที่เป็นสาธารณะตามสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ (Hinduja & Patchin, 2007; Langos, 2012)

สถานการณ์การกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของไทย ในปี พ.ศ. 2563 ถูกจัดอยู่อันดับ 5 ของโลก โดยเยาวชนไทย อายุ 13 ปีขึ้นไป ร้อยละ 48 เคยเกี่ยวข้องกับกรกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ ร้อยละ 41 ของเยาวชนไทยเคยถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ และร้อยละ 56 เด็กผู้ชายรู้เห็นหรือเกี่ยวข้องกับกรกลั่นแกล้งกันมากกว่าเด็กผู้หญิง ขณะที่ร้อยละ 43 เด็กผู้หญิงถูกกลั่นแกล้งมากกว่าเด็กผู้ชาย โดยประเด็นที่มีการกลั่นแกล้งกัน หรือที่เรียกว่า “บลูลี่” มากที่สุด คือ เรื่อง รูปลักษณ์และเพศ (นัฐยา พัวพงศกร, 2563) สาเหตุของการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ ได้แก่ (1) ความหมั่นไส้ หรือมีกรณีพิพาทระหว่างกันในพื้นที่จริงเชื่อมโยงไปสู่การกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์ (2) พื้นที่ไซเบอร์ไม่ต้องเปิดเผยตัวตน (3) การเลียดูแบบตามใจ และปล่อยปะละเลย (4) ความสะดวกจากการใช้เทคโนโลยีในการกลั่นแกล้งกัน (5) อารมณ์ชั่ววูบต้องการเอาคืน และความสนุก คึกคะนองระหว่างเพื่อนโดยไม่คิดว่าจะส่งผลกระทบต่อผู้ถูกรบกวน (วรพงษ์ วิไล และ เสริมศิริ นิลดำ, 2561; ฉันทนา ปาปิตตา และ นภาพร ภูเพ็ชร, 2562; จิราภา พิงบางกรวย, 2563) ซึ่งผลกระทบจากการถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ ได้แก่ ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งจะมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ รู้สึกหดหู่ วิตกกังวลและเหงา นอนไม่หลับ ปวดศีรษะ เบื่ออาหาร เกิดเป็นความเครียด ซึ่งอาการดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นโรคซึมเศร้าและอาจก่อเหตุฆ่าตัวตายได้ (Swearer & Hymel, 2015) อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ทำให้ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งไม่ชอบเพื่อนในโรงเรียน และแยกตัวออกจากสังคม นอกจากนี้รายงานผลกระทบของการกลั่นแกล้งในโรงเรียน พบว่า การกลั่นแกล้งส่งผลให้บรรยากาศในการเรียนรู้ลดลง นักเรียนเสียสมาธิในการเรียน นักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งจะเกิดความหวาดกลัว วิตกกังวลต่อการถูกคุกคาม ถูกขู่ทำร้ายร่างกาย หรือโดนเพื่อนล้อ ทำให้ไม่อยากไปโรงเรียน ผลการเรียนตกต่ำ (Mora - Merchan, 2006) ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ Nakamoto and Schwartz (2010) นักเรียนที่ถูกกลั่นแกล้งมีผลการเรียนที่ไม่ค่อยดี รู้สึก

ไม่ดีเมื่ออยู่ในโรงเรียน อีกทั้งการกลั่นแกล้งยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางจิตใจของนักเรียนในระยะยาว ทำให้ความรู้สึกมีคุณค่าและความมั่นใจลดลง มีความเครียด วิตกกังวล อยู่ในภาวะซึมเศร้า ปฏิเสธเพื่อน และพยายามแยกตัวออกจากสังคม (Kochenderfer & Pelletier, 2008)

จากที่ได้กล่าวมา แม้ว่าการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์เป็นปัญหาที่ใกล้ตัวและเกิดขึ้นซ้ำทุกวัน ดังจะเห็นได้จากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนและทวีความรุนแรงตามเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้น และจากการทบทวนการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเป็นการศึกษาแบบแยกส่วน เช่น ศึกษาความชุก รูปแบบการกลั่นแกล้งกัน ประสบการณ์ ผลกระทบ แต่ยังขาดการศึกษาเฉพาะเจาะจงในรูปแบบการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ที่เชื่อมโยงในมิติของวิธีการจัดการกับปัญหาที่มาจากการรับรู้ของนักเรียน การวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงที่จะถูกกลั่นแกล้ง โดยเฉพาะสถานการณ์การกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของประเทศไทยยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมากในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความชุก วิธีการจัดการกับปัญหาการกลั่นแกล้งกัน และพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ที่นักเรียนมีพื้นเพจากหลายพื้นที่ทั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง และต่างอำเภอ รวมถึงต่างจังหวัด และมีศักยภาพในการเข้าถึง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สื่ออินเทอร์เน็ตสูง ซึ่งนักเรียนเหล่านี้มีความเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์สูง และเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการวางแผนให้คำแนะนำแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ เช่น ครู ผู้ปกครอง และตัวนักเรียนที่ไม่มีวิธีการจัดการกับปัญหาที่เหมาะสม และนำไปสร้างเป็นองค์ความรู้เรื่องการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางแก้ไข ปัญหาการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความชุกของการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการกับปัญหาการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะพฤติกรรมและรูปแบบของการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์

การกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์มีลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกและสังเกตได้ตามที่ เบอร์แลงกอส (Langos, 2012) นิยามไว้อยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) การกลั่นแกล้งกันทางตรง (Direct Cyberbullying) คือ การที่ผู้กระทำได้ส่งอีเมล ข้อความ รูปภาพ คลิปวิดีโอ ไปยังห้องสนทนาหรือช่องทางการติดต่อส่วนตัวของผู้ถูกระทำโดยตรง และ (2) การกลั่นแกล้งกันทางอ้อม (Indirect Cyberbullying) เป็นการกลั่นแกล้งกันโดยผู้กระทำได้ลงมือกระทำผ่านสื่อสาธารณะ เช่น การเขียนข้อความลงในพื้นที่เว็บไซต์สาธารณะ หรือนำภาพที่สร้างความอับอายให้กับเจ้าของภาพมาลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์ อย่าง Facebook, Line, Twitter, Instagram หรือการ Share Post เป็นต้น

รูปแบบของการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ สามารถสรุปแบ่งตามความรุนแรงของการกระทำได้ 7 รูปแบบ (Langos, 2012) ได้แก่ (1) การคุกคามด้วยการเขียนข้อความ หรือส่งอีเมลที่แสดงถึงการคุกคาม ข่มขู่ (Harassment) ต่ออีกฝ่ายโดยใช้ช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (2) การคุกคามทางเพศ หรือการข่มขู่ (Framing) (3) การปลอมตัวเป็นบุคคลอื่นเพื่อสร้างความเสียหายให้เจ้าของชื่อนั้น (Impersonation) (4) การสร้างข่าวลือ หรือการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นความลับเพื่อมุ่งหวังให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย/อับอาย/ถูกดูหมิ่นเกลียดชัง (Denigration) (5) การเผยแพร่ หรือส่งต่อ ข้อมูล รูปภาพ หรือคลิปวิดีโอเชิงอนาจารหรือที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงของผู้ถูกระทำ (Outing) (6) การตัดขาดออกจากกลุ่ม (Exclusion/ Gossip Group) โดยการลบ/บล็อก/ตัดขวางผู้อื่นจากกลุ่มสังคมออนไลน์ เพื่อจะได้โน้มน้าบุคคลนั้นให้เกิดความเสียหาย และ (7) การล่อลวงหรือการใช้อุบาย (Trickery) ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยเป้าหมายเพื่อทำลายชื่อเสียง หรือทำร้ายจิตใจ หรือหวังในทรัพย์สินของผู้ถูกระทำ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม Cyber-Aggression Perpetration and Victimization ฉบับภาษาไทยของกฤตศักดิ์ อนุโรจน์ และณัฏฐา พิทยรัตน์เสถียร (2562) ที่ผ่านการหาค่าความเที่ยงและความตรงของแบบสอบถามมาแล้ว ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบกลุ่มและสำรวจนักเรียนที่เป็นหน่วยตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่สังกัดโรงเรียนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 2,987 คน จาก 4 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตาราง Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 350 ตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มิถุนายน ถึง เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2563 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบยักชั้น (Cluster Sampling) แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มย่อย จำนวน 24 กลุ่มกลุ่มละ

13-15 คน การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา สำหรับการศึกษาความชุก วิธีการจัดการปัญหาการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ และใช้สมการการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ศึกษาพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงและส่งผลเชิงบวกต่อการถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความชุกของการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 ตัวอย่าง พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 46.28 เพศหญิง จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 53.72

การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ พบว่า นักเรียนร้อยละ 85.35 รับรู้และพบเห็นการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ในรูปแบบการนิทาว่าร้ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Line คิดเป็นร้อยละ 33.28 รองลงมา คือ การกลั่นแกล้งโดยใช้ภาพถ่าย รูปภาพ หรือคลิปวิดีโอล้อเลียนเจ้าของภาพ คิดเป็นร้อยละ 27.23 และการปิดกั้นหรือตัดบุคคลออกจากกลุ่ม ด้วยการลบหรือบล็อก คิดเป็นร้อยละ 25.49

ความชุกของการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า นักเรียนเคยถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 54.57 นักเรียนมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งผู้อื่นในพื้นที่ไซเบอร์ จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 นักเรียนที่กลั่นแกล้งผู้อื่นในพื้นที่ไซเบอร์ และเป็นผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.14 และนักเรียนที่ไม่เคยถูกกลั่นแกล้ง และไม่เคยกลั่นแกล้งผู้อื่นในพื้นที่ไซเบอร์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.28 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละความชุกของการกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์จำแนกตามเพศ

ประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งในพื้นที่ ไซเบอร์	ร้อยละ		
	นักเรียนทั้งหมด (N=350)	ชาย (N=162)	หญิง (N=188)
ไม่เคยถูกกลั่นแกล้งและไม่เคยกลั่นแกล้งผู้อื่น	8(2.28%)	6(65.28%)	2(34.78%)
เคยถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์	191(54.57%)	83(43.46%)	108(56.54%)
เคยกลั่นแกล้งผู้อื่นในพื้นที่ไซเบอร์	133(38.00%)	57(42.86%)	76(57.14%)
เคยกลั่นแกล้งผู้อื่นและเคยถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ ไซเบอร์	18(5.14%)	6(33.33%)	12(66.67%)

รูปแบบของการถูกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตเทศบาลนครขอนแก่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่เคยถูกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ จำนวน 191 คน (นักเรียนสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) พบว่า รูปแบบการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ที่นักเรียนถูกลั่นแกล้งมากที่สุดสามอันดับแรก คือ ถูกรังแกผ่านสื่อออนไลน์ เช่น Facebook, Line คิดเป็นร้อยละ 60.73 รองลงมา คือ ถูกล้อเลียนด้วยการนำรูปภาพ หรือคลิปวิดีโอไปเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 48.69 และถูกปิดกั้นหรือลบหรือบล็อกออกจากกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 45.55 โดยที่นักเรียนหญิงจะถูกลั่นแกล้งมากกว่านักเรียนชาย ยกเว้นการกลั่นแกล้งกันในรูปแบบการแอบอ้างชื่อไปสร้างความเดือดร้อนที่เพศชายจะถูกลั่นแกล้งมากกว่าเพศหญิง ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละ รูปแบบของการกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์จำแนกตามเพศ

รูปแบบของการกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์	ร้อยละ		
	นักเรียนทั้งหมด (N=191)	ชาย (N=83)	หญิง (N=108)
ถูกรังแกผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Line	116(60.73%)	53(45.69%)	63(54.31%)
ได้รับโทรศัพท์/ข้อความคุกคามผ่านทางโทรศัพท์ อีเมล หรือโปรแกรมแชท	30(17.71%)	12(40.00%)	18(60.00%)
ถูกล้อเลียนด้วยการนำรูปภาพ หรือคลิปวิดีโอไป เผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์	93(48.69%)	31(33.33%)	62(66.67%)
ถูกเผยแพร่ความลับหรือสร้างข่าวลือให้เสียหาย	75(39.27%)	27(36.00%)	48(64.00%)
ถูกแอบอ้างชื่อไปสร้างความเดือดร้อน	58(30.37%)	36(62.07%)	22(37.93%)
ถูกปิดกั้นหรือลบหรือบล็อกออกจากกลุ่มสื่อสังคม ออนไลน์	87(45.55%)	38(43.68%)	49(56.32%)

นักเรียนที่มีพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งผู้อื่นในพื้นที่ไซเบอร์ โดยมากจะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย สาเหตุหลักในการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ สามอันดับแรก คือ มีข้อพิพาทหรือมีเหตุกลั่นแกล้งกันมาก่อนในพื้นที่จริง คิดเป็นร้อยละ 42.86 อันดับสอง คือ ความเชื่อที่ว่าพื้นที่ไซเบอร์มีความเป็นนิรนาม คิดเป็นร้อยละ 30.83 อันดับสาม คือ ความสนุก ความคึกคะนองระหว่างเพื่อนโดยไม่คิดว่าจะส่งผลกระทบต่อผู้ถูกรังแก คิดเป็นร้อยละ 18.80 และมูลเหตุจูงใจที่น้อยที่สุด คือ อารมณ์ชั่ววูบ/อยากแก้แค้น คิดเป็นร้อยละ 7.52 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละ การกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์จำแนกตามเพศ

การกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์	ร้อยละ		
	นักเรียนทั้งหมด (N=133)	ชาย (N=57)	หญิง (N=76)
สาเหตุ/มูลเหตุจูงใจในการกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์			
- มีข้อพิพาทหรือหมั่นไส้ในกันมาก่อน	57(42.86%)	23(40.35%)	34(59.65%)
- ความสนุก/ความคึกคะนองระหว่างเพื่อน	25(18.80%)	14(56.00%)	11(44.00%)
- ความเป็นนิรนามของพื้นที่ไซเบอร์	41(30.83%)	18(43.90%)	23(56.10%)
- อารมณ์ชั่ววูบ/อยากแก้แค้น	10(7.52%)	3(30.00%)	7(70.00%)

2. ผลการศึกษาวิธีการจัดการกับปัญหาการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สามอันดับแรกของวิธีการจัดการกับปัญหาการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ คือ ปรึกษาเพื่อนสนิท คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ รายงานไปยังผู้ดูแลระบบ คิดเป็นร้อยละ 71.43 และอันดับสาม คือ การโต้กลับทันทีหรือดาด่าฟันต่อฟัน คิดเป็นร้อยละ 53.14 ส่วนวิธีการที่นักเรียนเลือกกระทำน้อยที่สุด คือ การเจรจาต่อรองให้หยุดพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 12.00 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ มาตรการจัดการปัญหาการกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนจำแนกตามเพศ

วิธีการจัดปัญหาการกลั่นแกล้งในพื้นที่ ไซเบอร์	ร้อยละ		
	นักเรียนทั้งหมด (N=350)	ชาย (N=162)	หญิง (N=188)
ปรึกษาเพื่อนสนิท	280(80.00%)	127(45.36%)	153(54.64%)
การบล็อกและกีดกันออกจากรายชื่อผู้ติดต่อ	119(34.00%)	53(44.54%)	66(55.46%)
โต้กลับทันที/ดาด่าฟันต่อฟัน	186(53.14%)	98(52.69%)	88(47.31%)
อดทนไม่ได้ตอบ	75(21.43%)	33(44.00%)	42(56.00%)
รายงานไปยังผู้ดูแลระบบ	250(71.43%)	53(39.26%)	82(60.74%)
แจ้งครู/ผู้ปกครองให้รับทราบ	145(41.43%)	67(46.21%)	78(53.79%)
เจรจาต่อรองให้หยุดพฤติกรรม	42(12.00%)	17(40.48%)	25(59.52%)

** นักเรียนสามารถเลือกตอบได้หลายคำตอบ

3. ผลการศึกษาพฤติกรรมความเสี่ยงที่ส่งผลให้เกิดการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนที่มีความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพฤติกรรมความเสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ สามอันดับแรก ได้แก่ การรับเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน ($\bar{X}=3.55$, S.D.=0.42) รองลงมา คือ การไม่ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวส่วนตัวในการใช้งาน ($\bar{X}=3.42$, S.D.=0.56) และ การให้เพื่อนยืมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในขณะที่ยังเชื่อมต่อกับสื่อสังคมออนไลน์ ($\bar{X}=3.38$, S.D.=0.32) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงระดับพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์

พฤติกรรมที่มีความเสี่ยง	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเสี่ยง
การแชทกับคนแปลกหน้า	3.43	0.38	ปานกลาง
การนัดพบกับคนแปลกหน้า	2.23	0.52	ต่ำ
การให้เพื่อนยืมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในขณะที่ยังเชื่อมต่อกับสื่อสังคมออนไลน์	3.38	0.32	ปานกลาง
รับเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน	3.55	0.42	สูง
ไม่ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวส่วนตัวในการใช้งาน	3.24	0.56	ปานกลาง
ปล่อยให้ผู้อื่นรหัสเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของตน	3.10	0.37	ปานกลาง
ไม่ออกจากระบบเมื่อเลิกใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในเครื่องของผู้อื่นหรือเครื่องสาธารณะ	2.75	0.48	ปานกลาง
ระดับความเสี่ยงในภาพรวม	3.08	0.43	ปานกลาง

4. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมที่มีความเสี่ยงและส่งผลเชิงบวกต่อความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งค่า VIF ที่ได้นั้นต่ำกว่า 10 (อยู่ระหว่าง 1.92-3.04) จึงถือได้ว่าการวิจัยนี้ไม่เกิดภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Hair, Black, Babin & Aderson., 2010)

ดังนั้นพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ที่ส่งผลเชิงบวกต่อความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์สามอันดับแรก ได้แก่ การรับเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน ($\beta=0.28$, $t=13.54$, $p\text{-value}=0.00$) รองลงมา คือ การแชทกับคนแปลกหน้า ($\beta=0.23$, $t=11.58$, $p\text{-value}=0.00$) และ การให้เพื่อนยืมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในขณะที่ยังเชื่อมต่อกับสื่อสังคมออนไลน์

ยังเชื่อมต่อกับสื่อสังคมออนไลน์ ($\beta=0.20$, $t= 10.62$, $p\text{-value}=0.00$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงที่ส่งผลเชิงบวกต่อการถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์

พฤติกรรมที่มีความเสี่ยง	β	t	p-value	VIF
การแชทกับคนแปลกหน้า	0.23	11.58	0.00	2.59
การนัดพบกับคนแปลกหน้า	0.06	0.71	0.72	2.13
การให้เพื่อนยืมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในขณะที่ยังเชื่อมต่อกับสื่อสังคมออนไลน์	0.20	10.62	0.00	2.35
รับเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน	0.28	13.54	0.00	3.04
ไม่ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในการทำงาน	0.17	8.31	0.61	2.23
ให้ผู้อื่นรหัสเข้าใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของตน	0.15	6.30	0.53	2.20
ไม่ออกจากระบบเมื่อเลิกใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ในเครื่องของผู้อื่นหรือเครื่องสาธารณะ	0.03	0.52	0.80	1.92
Constant= 0.93, $R^2= 0.904$, Adjusted $R^2= 0.902$				

อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย

ความชุกของการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น นักเรียนส่วนใหญ่รับรู้ถึงการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ ผ่านประสบการณ์ของเพื่อน และของตนเอง ในลักษณะของผู้เคยถูกกลั่นแกล้ง หรือเป็นผู้กลั่นแกล้งผู้อื่น โดยนักเรียนหญิงมีโอกาสถูกกลั่นแกล้งมากกว่านักเรียนชาย เนื่องจากจำนวนสัดส่วนของนักเรียนหญิงมีมากกว่านักเรียนชาย และพื้นที่ไซเบอร์ทำให้ทุกคนเท่าเทียมกันจึงทำให้ไม่มีใครเหนือใครในด้านของพลังอำนาจทางกายภาพในการกลั่นแกล้งกัน (Suler, 2005) ดังนั้นเมื่อเกิดข้อพิพาทหรือหมั่นไส้กันมาก่อนในพื้นที่จริง รวมถึงความเป็นนิรนามของพื้นที่ไซเบอร์ที่ไม่มีการเปิดเผยชื่อ หรือผู้กระทำสามารถปลอมหรือสร้างบัญชีการใช้งานอื่นที่ไม่สามารถสื่อถึงตัวตนที่แท้จริงได้ เพื่อมากลั่นแกล้งผู้อื่นโดยไม่ต้องระมัดระวังตัวเท่ากับการกลั่นแกล้งในพื้นที่จริง (Vandebosch & Cleemput, 2008) สอดคล้องกับการศึกษาของ König, Gollwitzer and Steffgen (2010) ที่พบว่า การกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์เป็นผลพวงมาจากความต้องการแก้แค้นที่ถูกกลั่นแกล้งจากพื้นที่จริงทำให้รู้สึกอ่อนแอ ขาดความยุติธรรม ฉะนั้นเพื่อไม่ให้ตนต้องถูกกระทำแต่เพียงผู้เดียว จำเป็นจะต้องมีการแก้แค้นกลับไปโดยอาศัยพื้นที่ไซเบอร์ และ

ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของนักเรียนที่มีความคิดคะนองระหว่างเพื่อนที่ต้องการใช้พื้นที่ โซเบอร์เป็นเครื่องมือในการล้อเลียน เล่นสนุก ไม่น่าจะส่งผลกระทบที่รุนแรงกับผู้ถูกกระทำจึงเกิดเป็นมูลเหตุจูงใจในการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่โซเบอร์

รูปแบบการกลั่นแกล้งในพื้นที่โซเบอร์โดยการนิทาว่าร้าย การล้อเลียนด้วยการนำรูปภาพ หรือ คลิปวิดีโอเผยแพร่ลงในสื่อสังคมออนไลน์อย่าง Facebook และ Line เพื่อให้ผู้ถูกกระทำได้รับความ อับอาย หรือถูกเกลียดชัง เป็นรูปแบบการกลั่นแกล้งที่พบมากที่สุด เนื่องจากเป็นสื่อออนไลน์ที่นักเรียน ทุกคนใช้งาน เข้าถึงได้ง่าย การใช้ข้อความหรือการล้อเลียนผ่านรูปภาพ คลิปวิดีโอ สามารถสร้างความเจ็บปวดที่ฝังลึกได้ยาวนานกว่าการกลั่นแกล้งทางกายภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ฤทัยชนนี สิทธิชัย และ ธันยากร ตุดเกื้อ (2560) ที่ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมมารังแกกันบนโลกโซเบอร์ของเยาวชนไทยในสามจังหวัดชายแดนใต้” พบว่า สื่อสังคมออนไลน์ที่เยาวชนใช้ในการรังแกผู้อื่นบนโลกโซเบอร์มากที่สุด คือ Facebook และ Line รองลงมา คือ Messenger, Instagram, Twitter ตามลำดับ ซึ่งรูปแบบการกลั่นแกล้งดังกล่าวจะสัมพันธ์กับการกลั่นแกล้งในรูปแบบของการปิดกั้นหรือลบหรือบล็อกออกจากกลุ่มสื่อสังคมออนไลน์เพื่อให้เหยื่อรู้สึกเจ็บปวดเนื่องจากถูกเพื่อนขับไล่ ดังนั้นการที่นักเรียนพูดจาหยอกล้อหรือล้อเลียนกันไปมาในพื้นที่โซเบอร์ก็อาจจะนำไปสู่การกลั่นแกล้งกันในรูปแบบที่กล่าวมาก็เป็นได้แม้จะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

มาตรการจัดการปัญหาการกลั่นแกล้งในพื้นที่โซเบอร์ของนักเรียนส่วนใหญ่จะแก้ปัญหาโดยปรึกษาเพื่อนสนิทก่อน เนื่องจากนักเรียนจะมองว่าผู้ปกครอง ครูหรือผู้ใหญ่ไม่สามารถแก้ปัญหาในเรื่องนี้ให้กับเขาได้อย่างเด็ดขาด รวมถึงมีความหวาดกลัวที่จะถูกมองในด้านลบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธันยากร ตุดเกื้อ และมาลี สบายยิ่ง (2560); ฤทัยชนนี สิทธิชัย และธันยากร ตุดเกื้อ (2560) ที่มองว่าการปรึกษาเพื่อนสนิททำให้รู้สึกสบายใจ ไม่กดดันหรือเกิดความเครียดจากการซักถามของผู้ใหญ่ มาตรการรองลงมา คือ รายงานรูปแบบการกลั่นแกล้งในพื้นที่โซเบอร์ไปยังผู้ดูแลระบบ ซึ่งมาตรการจัดการปัญหานี้แสดงให้เห็นถึงความรู้ทันสื่อดิจิทัลและเป็นการใช้เทคโนโลยีเข้ามาแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังมองได้อีกว่านักเรียนที่ใช้มาตรการนี้มีความตระหนักถึงความรู้สึกของผู้อื่น มีการคิดก่อนโพสต์ หรือแชร์ ข้อมูลต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับภาษาที่ใช้และมีความระมัดระวังในเรื่องของข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและมีความละเอียดอ่อนต่อการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญาในเรื่องของการหมิ่นประมาทตามมาตรา 328 หมิ่นประมาทโดยการโฆษณา (วีรวิษญ์ เลิศรัตน์ธำรงกุล และสุรีย์ลักษณ์ รักษาเคน, 2561) นอกจากนี้ Hinduja and Patchin, (2008); Notar, Padgett and Roden (2013) สุวิไลพร ไฉไลสถาพร และคณะ (2560); สรานนท์ อินทนนท์ และพลินี เสริมสินสิริ (2561) ที่กล่าวถึงวิธีการป้องกันตนเองจากการกลั่นแกล้งในพื้นที่โซเบอร์ คือ หากสงสัยว่าตนเองกำลังถูกคุกคามหรือกลั่นแกล้งในพื้นที่โซเบอร์ ควรมีการแจ้งขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอ

คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม ขณะที่นักเรียนจำนวนหนึ่งเลือกที่จะใช้มาตรการโต้กลับทันที แสดงให้เห็นได้ว่านักเรียนกลุ่มนี้ต้องการที่จะปกป้องสิทธิของตนและรู้ว่าการทำเช่นนี้เป็นการเข้าร่วมวงจรการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ที่ไม่มีวันสิ้นสุด แต่ก็ไม่ได้สนใจเพราะคิดว่าคนอื่นทำได้ฉันก็มีสิทธิที่ทำเช่นเดียวกัน

พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงระดับสูง คือ การรับเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักกันมาก่อนซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่นำไปสู่การกลั่นแกล้งในรูปแบบต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบถึงค่านิยมของนักเรียนที่ต้องการยอดกดไลค์สูงสูงและเป็นที่ยอมรับยิ่งใครมีจำนวนเพื่อนมากแสดงว่าเป็นที่ยอมรับ นักเรียนจึงนิยมรับบุคคลที่ไม่รู้จักเข้ามาเป็นเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ และมีการแซ่พุดคุยกัน ดังนั้น หากการพูดคุยไม่เกิดข้อพิพาทระหว่างการสนทนากันก็เป็นเรื่องที่ดี แต่หากเกิดข้อขุ่นข้องหมองใจกันก็อาจเกิดการกลั่นแกล้งกันทุกรูปแบบในพื้นที่ไซเบอร์ได้ สอดคล้องกับการศึกษา Zhao, Hammer and Philippa (2008); จิราภา พึ่งบางกรวย (2563) ที่มองว่า การที่มีบุคคลอื่นที่ไม่เคยรู้จักมาขอเป็นเพื่อนย่อมมีความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งสูงกว่าคนที่เคยรู้จักกันในพื้นที่จริง เนื่องจากบริบทของบุคคลที่มีความรู้จักคุ้นเคยกันจะเกิดความเกรงใจหรือมีความหวาดกลัวในผลของการกระทำ ตรงกันข้ามกับบุคคลที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน เมื่อมีการแสดงความคิดเห็นที่โต้แย้งหรือขัดกันอาจนำไปสู่การกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ได้ ดังที่เราพบเห็นกันได้ในรูปแบบของการใช้ข้อความหยาบคาย รุนแรง ดูถูกเหยียดหยาม รวมถึงการใช้รูปภาพหรือคลิปวิดีโอล้อเลียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

การกลั่นแกล้งกันในโรงเรียน เป็นพฤติกรรมรุนแรงอย่างหนึ่งที่เป็นจุดเริ่มต้นของการปลุกฝังความรุนแรงในเด็กและเยาวชน ยิ่งเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้านักเรียนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของตนได้อย่างเสรี เกิดเป็นการกลั่นแกล้งกันรูปแบบใหม่ในพื้นที่ไซเบอร์ที่ส่งผลกระทบตั้งแต่ก่อให้เกิดความรำคาญไปจนถึงระดับคิดสั้นทำร้ายตนเอง ดังนั้นในการป้องกันปัญหาการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ในกลุ่มนักเรียน ครอบครัว สถาบันการศึกษา ผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ต้องมีการบูรณาการทำงานร่วมกัน โดยที่ครอบครัว ผู้ปกครองจะต้องใช้หลักจิตวิทยาในการอบรม ควรรับฟังปัญหาด้วยเหตุผลไม่ใช่อารมณ์ แนะนำบอกกล่าวถึงสิ่งที่เกิดขึ้นว่าไม่ใช่ความผิดของลูก ให้กำลังใจร่วมแก้ปัญหา เช่น ปิดกั้นการเข้าถึงของเพื่อนที่แกล้ง ลบข้อความหรือภาพที่โดนตัดต่อ รวมถึงให้คำแนะนำในเรื่องของการรับเพื่อนใหม่ การพูดคุยกับเพื่อน การโพสต์ข้อมูลหรือภาพส่วนตัว และแนะนำการตั้งค่าความเป็นส่วนตัวไม่เปิดเผยเป็นสาธารณะ เช่น การตั้งค่าสิ่งที่ให้ผู้อื่นมองเห็นได้ใน Facebook หรือจำกัดการมองเห็น สถาบันการศึกษาโดยครูจะต้องมีบทบาทไม่เพิกเฉยต่อการกลั่นแกล้งกันของนักเรียน

ในโรงเรียน ควรแก้ไขปัญหาที่ต้นตอ โดยให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วม ตลอดจนสอนเทคนิคทักษะการรู้เท่าทันสื่อเพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลที่ตามมาของการเชื่อ หรือแชร์ข้อมูลที่ได้รับมาว่าหากไม่เป็นความจริงจะส่งผลร้ายอย่างไร

ในส่วนของผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ควรจะมีมาตรการหรือกติกาเพื่อการต่อต้านการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ที่ตนให้บริการ โดยประกาศให้ชัดเจนถึงลักษณะพฤติกรรมที่ห้ามกระทำและมีบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน ตลอดจนมีปุ่มรับแจ้งหรือรายงานกรณีที่มีผู้ถูกกลั่นแกล้งเพื่อให้นักเรียนสามารถร้องขอความช่วยเหลือในการลบเนื้อหาที่ทำให้เสียชื่อเสียง รวมถึงการจัดเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำปรึกษา เยียวยาสภาพจิตใจและความเสียหายของผู้ถูกรบกวน ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาล หรือสถานีตำรวจเพื่อให้ดำเนินคดีกับผู้กลั่นแกล้ง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ของการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์กับการเผชิญปัญหาของผู้ถูกกลั่นแกล้งในพื้นที่ไซเบอร์

2. ควรศึกษาแนวทางการใช้นวัตกรรมในการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ของต่างประเทศที่นำมาใช้ในการจัดการปัญหาได้สำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมที่มีคุณสมบัติอย่างน้อยสามารถตรวจจับข้อความที่สุ่มเสี่ยงต่อการกลั่นแกล้งผู้อื่นหรือทำให้ผู้อื่นรู้สึกเสียใจในพื้นที่ไซเบอร์ ผ่านการตอบคำถาม เช่น “คุณยืนยันที่จะโพสต์ข้อความนี้ใช่หรือไม่” ก่อนที่จะมีการโพสต์ข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ผู้ใช้งานได้ตระหนักคิดก่อนโพสต์ รวมถึงคุณสมบัติในด้านการรายงานแจ้งเหตุการณ์การกลั่นแกล้งกันในพื้นที่ไซเบอร์ซึ่งผู้พบเห็นสามารถจะทำการเก็บหลักฐานผ่านการบันทึกหน้าจอแล้วทำการแจ้งเหตุผ่านแอปพลิเคชันโดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน ไปยังฝ่ายที่รับผิดชอบในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมสุขภาพจิต. (2563). *บูลลี่ไม่ใช่เรื่องเด็ก ๆ ความรุนแรงที่รอวันปะทุ*. สืบค้นเมื่อ 28

พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30150>

กฤติศักดิ์ อนุโรจน์และณัฏฐา พิทยรัตน์เสถียร. (2562). การศึกษาความเที่ยงและความตรงของแบบสอบถาม Cyber-Aggression Perpetration and Victimization Scale ฉบับภาษาไทย. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 64(1), 45-60.

เกษตรชัย และหิมา. (2557). พฤติกรรมการรังแกกันของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 6(7), 14-29.

- จิราภา พึงบางกรวย. (2563). การรับรู้ความเสี่ยงและการแก้ปัญหาการถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า*, 7, 21-36.
- ฉันทนา ปาปิตตาและนภาพร ภูเพ็ชร. (2562). การสังเคราะห์สาเหตุ ผลกระทบ การป้องกันและการแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในกลุ่มวัยรุ่นไทย. *การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 11 ประจำปี 2562 “วิธีราชมงคลขับเคลื่อนนวัตกรรมเพื่อสร้างสรรค์เศรษฐกิจและสังคม”*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลล้านนา.
- ชาญวิทย์ พรพอดล. (2561). เปรียบเทียบ Cyberbullyingเยาวชนไทยกับความเสี่ยงยุค 4.0. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2563, จาก <https://www.prachachat.net/ict/news-146408>.
- ธันยากร ตุดเกื้อและ มาลี สบายยิ่ง. (2560). รูปแบบ ผลกระทบ และวิธีการจัดการเมื่อถูกรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักศึกษาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 9(2), 221-234.
- ณัฐยา พัวพงศกร. (2563). *เผยสถิติเด็กไทยถูก “ไซเบอร์บูลลี่”หนัก! ค่าเฉลี่ยติดอันดับโลก*. สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2563, จาก <https://teroasia.com/news/194261?ref=news>.
- ฤทัยชนนี สิทธิชัย และธันยากร ตุดเกื้อ. (2560). พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 28(1), 86-99.
- วรพงษ์ วิไลและเสริมศิริ นิลดำ. (2561). พฤติกรรมการรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย: กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย. *วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 1(2), 1-22.
- วีรวิทย์ เลิศรัตน์อรรณกุลและสุรลักษณ์ รักษาเคน. (2561). เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ภายใต้การบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 8(2), 26-41.
- สรานนท์ อินทนนท์ และพลินี เสริมสินศิริ. (2561). การศึกษาวิธีการป้องกันการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ของวัยรุ่น. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สุวิไลพร ไฉไลสถาพร, อัจศรา ประเสริฐสิน และแววตา เตชาทวิวรรณ. (2560). ประสบการณ์และแนวทางการเผชิญปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยที่ตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*, 7(2), 215-234.

- Datareportal. (2020). *Digital 2020: Thailand*. Retrieved August 14, 2020, from: <https://datareportal.com/reports/digital-2020-thailand>.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B.J., and Anderson, R. E.(2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Hinduja, & Justin W. Patchin(2 0 0 8). *Cyberbullying Research Summary Personal Information of adolescents on the Internet*. Cyberbullying Research Center.
- Kochenderfer, B. L. & Pelletier, E. (2008). Teachers’ views and beliefs about bullying: Influences on classroom management strategies and students’ coping with peer victimization. *Journal of School Psychology, 46*(4),431-453.
- König, A., Gollwitzer, M.&Steffgen, G. (2010). Cyberbullying as an Act of Revenge? *Australian.Journal of Guidance and Counselling, 20*(2), 210–224.
- Langos, C. (2012). Cyberbullying: The challenge to define. *Cyberpsychology, Behavior, andSocial Networking, 15*(6), 285-289.
- Mora – Merchan, J. A. (2006). Coping strategies: mediators of long-term effects in victims of bullying? *Annuary of clinical and Health Psychology, 2*, 15-25.
- Nakamoto, J., & Schwartz, D. (2010). Is peer victimization associated with academic achievement? A meta-analytic review. *Social Development, 19*(2), 221-242.
- Notar, C. E., Padgett, S., &Roden, J. (2013). Cyberbullying: Resources for intervention Andprevention. *Universal Journal of Educational Research, 1*(3), 133-145.
- Suler, J. (2005). *Psychology of Cyber space*. Retrieved May 13, 2020, from <http://users.rider.edu/~suler/psycyber/psycyber.html>.
- Swearer, S. M., & Hymel, S. (2015). Understanding the psychology of bullying: Moving toward a social-ecological diathesis–stress model. *American Psychologist, 70*(4), 344-353.
- Vandebosch H. &Cleemput V. K. (2008). Defining cyberbullying: A qualitative research into the perceptions of youngsters. *Cyberpsychology& Behavior, 11*(4), 499-503.
- Zhao, A. L., S. Hammer-Lloyd& M. M. H. G. Philippa Ward. (2008). Perceived risk and Chinese consumers’ internet banking services adoption. *International Journal of Bank Marketing, 26*(7), 505-525.